

bijelu i crnu. Svakom paru odgovara na mrežnici po jedna specifička supstancija, u kojoj se zbiva proces disimilacije. Uza sve prednosti ove teorije (kod tumačenja o pojavama komplementarnosti), imade i ona svojih nedostataka. Prije svega nam ostaje neprotumačen osjet ljubičaste boje, a žuta se opet boja može dobiti mješavinom crvene i zelene boje; osim toga je činjenica, da imade sljepoča samo za crvenu ili zelenu boju. Ove slabe strane ističe i autor na str. 86., gdje ujedno spominje Müllerovu teoriju, dočim o Wundtovoju teoriji i ne govori.

Kod daljnjeg kritičkog promatranja prve sveske Fröbesove eksper. psihologije, morali bismo se u glavnom ograničiti na pojedinačno izlaganje sadržaja, a to prepuštamo čitaocu same knjige. Nema nikoje sumnje, da je Fröbes gledom na strukovnu spremu pozvan napisati ovakovo djelo, a napomenuti omanji nedostaci ne umanjuju mu vrijednosti — i ako je opet nesumnjivo, da će bez tih nedostataka novo izdanje djela dobiti nove vrijednosti.

Dr. S. Zimmermann.

Odredbe svete Stolice.

1. Motu proprio *Seminaria clericorum.* Sv. Otac Papa Benedikto XV. odredbom svojom od 4. studenoga 1915. utemeljio je novu kongregaciju za sjemeništa. Od vremena koncila tridentskoga postojala je takova posebna kongregacija. Kasnije su poslovi ove kongregacije bili podijeljeni na onu *Concilii i Episcoporum et Regularium*. Kad je blagopok. Papa Pijo X. preustrojio rimsku kuriju, prenio je ove poslove za sjemeništa na prvu i najvažniju kongregaciju *Consistorialis*. A sada poradi preopterećenja ove posljednje ustrojio je Papa novu kongregaciju *de Seminariis*, a onu *Studiorum* pripojio ovoj novoj, tako te ona odsele nosi naslov: *Congregatio de Seminariis et de studiorum Universitatibus*. I ova nova imat će za prefekta jednoga od rimskih kardinaia, za tajnika jednoga od rimskih prelata i dovoljan broj činovnika. A da bude tijesan vez između ove nove i one *Consistorialis* određeno je, da predsjednik nove bude istodobno član one kon-

istorijalne, a tajnik nove konsultorom njenim; isto tako kardinal tajnik konsistorijalne eo ipso mora da bude članom ove nove, kao i assessor konsistorijalne consultor ove nove. Članovi kongregacije *Studiorum* eo ipso postaju članovima kongregacije de Seminariis et Studiorum universitatibus. Propisi pako što postoje za upravu, disciplinu i nauke u sjemeništima ostaju i nadalje u krjeposti. (Vidi Acta Apost. Sedis VII. str. 493. i sl.).

2. Litterae Apostolicae Romanorum Pontificum od 31. Dec. 1914.

Litterae Apostolicae Ut praesens od 12. Aug. 1915.

Prvo od ovih pisama upravljeno je na patrijarhu Lisabonskoga, a ovo drugo na kralja Španjolskoga. Jednim i drugim produljuju se povlastice sadržane u t. z. bulla Cruciatæ za Španiju odnosno za Portugal, gdje su ove povlastice ostale još do danas u običaju. (Vidi Acta Ap. Sedis VII. str. 549. i sl.).

Recenzije.

Rademacher dr. Arnold: *Der Entwicklungsgedanke in Religion und Dogma.* (Rüstzeug der Gegenwart: Eine Sammlung von religiösen philosophischen und apologetischen Tagesfragen. Neue Folge. Herausgegeben von Dr. J. Froberger. Zweiter Band. Köln. 1914. Verlag und Druck von J. P. Bachem.

Ako i za ikoju periodu znanstvenog i kulturnog poimanja vrijedi misao, da ima svoje posebne ideale i ideje, koje se kao osnovna nit provlače i ističu u naziranju na svijet i svemir, onda valja priznati, da je naše doba, počevši tamo od polovice prošloga vijeka, na osobiti način pod utjecajem jedne ideje, koja mu na svim poljima ljudskog znanstvenog napretka daje obilježje. Ideja o raz-

voju ili razvijanju makar da i nije bila u biti nova, nikad neslućena, učinila je na čitavom polju našeg spoznanja takovih uspjeha, da je i kraj onog, u svoje vrijeme čisto slijepog oduševljenja, ipak u većini zadržala znanstveni karakter. Ono što je trebalo, a što i danas još treba odbiti kao izrast, plod je baš toga prevelikog oduševljenja za misao o razvoju, a sa strane onih, kojima se kroz maglu apriornih kombinacija na prvi mah pričinjala uporabivom i ondje ili za ono, za što uistinu nije.

Danas ona nema više sugestivne moći. Zato je njezin utjecaj pozitivniji. Kritičko je posmatranje danas već skinulo s nje nimbus sve-moći, makar joj Bergson davao preodlični pridjev: stvarateljka.¹ Dakako, da ni kritički objektivni rezultat posmatranja nije još svagdje usvojen. Ima ljudi, kojima se teško uvjeriti, da jedno sredstvo, koje su

¹ Henri Bergson: *L'évolution créatrice.* Ed. 4. 1908. Paris. Alcan.